

Ομιλία της Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος δρος Μαρίας Παναγιώτου στη συνέντευξη Τύπου για παρουσίαση του απολογισμού του ΥΓΑΑΠ για το πρώτο έτος διακυβέρνησης

Σας καλωσορίζω στην παρουσίαση των πεπραγμένων του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ) κατά το πρώτο έτος διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Χριστοδουλίδη.

Μαζί μου είναι ο Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Ανδρέας Γρηγορίου και ο Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος κ. Κώστας Χατζηπαναγιώτου, τους οποίους ευχαριστώ θερμά για τη συνεργασία και τη στήριξη. Μαζί θα απαντήσουμε στις ερωτήσεις σας μετά την παρουσίασή μου.

Θα ήθελα επίσης να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον Πρόεδρο της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής κ. Γεώργιο Χρυσοστόμου για την ευγενική παραχώρηση της αίθουσας ΟΠΑΠ «Ευ αγωνίζεσθαι», που φιλοξενεί τη σημερινή μας διάσκεψη.

Η πορεία που ξεκίνησε πριν από έναν και πλέον χρόνο για το Υπουργείο μας έχει στο επίκεντρό της τον άνθρωπο και το περιβάλλον, με κύριους άξονες τη μετάβαση σε μια βιώσιμη, καινοτόμα, και πράσινη οικονομία, την αναζωογόνηση της υπαίθρου και την υλοποίηση μιας συνολικής και οριζόντιας στρατηγικής για την προστασία του περιβάλλοντος. Το 2023 οι πραγματικές δαπάνες του Υπουργείου ανήλθαν σε €435 εκατ. περίπου. Με ενθουσιασμό και αισιοδοξία, προχωράμε στην επόμενη φάση των προσπαθειών μας εντός του 2024, πάντα με την υποστήριξη και τη συνεργασία όλων εσάς, με έναν προϋπολογισμό της τάξης των €440 εκατ.

Με στόχο την αναγέννηση του πρωτογενούς τομέα, όπως ορίζεται στο πρόγραμμα διακυβέρνησης, και ως απόρροια της συνάντησης του Προέδρου της Δημοκρατίας με τις Αγροτικές Οργανώσεις στις 8/12/2023, συστάθηκε Ομάδα Εργασίας αποτελούμενη από τεχνοκράτες του ΥΓΑΑΠ, της Προεδρίας της Δημοκρατίας, καθώς και από έναν εκπρόσωπο από κάθε Αγροτική Οργάνωση. Σκοπός της Ομάδας είναι η επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τον Πρωτογενή Τομέα.

Η επικαιροποίηση βασίζεται σε μελέτη του Τμήματος Γεωργίας, η οποία εντόπισε τα προβλήματα του πρωτογενούς τομέα, λαμβάνοντας υπόψη και τις προτεινόμενες εισηγήσεις των αγροτικών οργανώσεων. Αυτή την στιγμή, τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν τυγχάνουν επεξεργασίας, ώστε να ληφθούν υπόψη τόσο οι εισηγήσεις των αγροτικών οργανώσεων όσο και της ακαδημαϊκής κοινότητας, αλλά και από ειδικούς που αξιοποιούν νέες τεχνολογίες και ασχολούνται με την προώθηση του πρωτογενούς τομέα εντός και εκτός Κύπρου. Απώτερος μας στόχος είναι η αύξηση του ποσοστού του πρωτογενούς τομέα στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας, η επέκταση και αναβάθμιση του τομέα με όρους αειφορίας για ικανοποίηση των εγχώριων αναγκών και η προώθηση των ντόπιων προϊόντων της κυπριακής γης σε νέες αγορές.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) 2023-2027 αποτελεί το βασικότερο χρηματοδοτικό εργαλείο που επιτρέπει την υλοποίηση της αγροτικής πολιτικής προς όφελος της κυπριακής γεωργίας και της κυπριακής υπαίθρου γενικότερα. Από την πρώτη μέρα της χρονιάς που μας πέρασε, όπου το Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ ξεκίνησε και επίσημα την εφαρμογή του, είναι εστιασμένο στην ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα, στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο και στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Με έναν προϋπολογισμό που φτάνει τα €454,9 εκατ. για την πενταετία 2023-2027, εκ των οποίων τα €373,8 εκατ. αποτελούν ευρωπαϊκή συνεισφορά και τα €81,1 εκατ. εθνική, οι επιμέρους δράσεις υλοποιούνται μέσω ετήσιων και τακτικών προσκλήσεων ενδιαφέροντος με βάση τους πυλώνες πολιτικής.

Το τρέχον Στρατηγικό Σχέδιο διαφοροποιείται σημαντικά από εκείνο της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, καθώς έχει ως επίκεντρο τον άνθρωπο. Αυτή η νέα προσέγγιση εστιάζει στην υποστήριξη διαφόρων ομάδων δικαιούχων, περιλαμβάνοντας γεωργούς, ομάδες παραγωγών, επιχειρήσεις, ιδιώτες, τοπικές αρχές, κυβερνητικά τμήματα και άλλους φορείς. Πέραν του ανθρωποκεντρικού του χαρακτήρα, στο νέο Σχέδιο έχουν αυξηθεί οι περιβαλλοντικές και πράσινες δράσεις που περιλαμβάνονται σε αυτό.

Ανάμεσα στις σημαντικές αποφάσεις της Κυβέρνησης που οδήγησαν σε περαιτέρω στήριξη του πρωτογενούς τομέα ξεχωρίζει η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου του Ιουλίου του 2023, όπου διπλασιάστηκε ο προϋπολογισμός μέτρου των νέων γεωργών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης από τα πέντε στα δέκα εκατ. ευρώ. Παρέχοντας αυξημένη οικονομική στήριξη σε όσους επιθυμούν να ενταχθούν και να δραστηριοποιηθούν στον τομέα, δόθηκαν σε 270 νέους και νέες αυξημένα χρηματοδοτικά εργαλεία, επιθυμώντας να εισέλθουν και να διατηρηθούν στον κλάδο. Την ίδια στιγμή διπλασιάστηκε και ο προϋπολογισμός του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης, όπου με ένα ποσό της τάξης των 60 εκατ. ευρώ εγκρίθηκαν όλες οι επιλέξιμες αιτήσεις του επενδυτικού μέτρου.

Θα ήταν παράλειψη εάν δεν ανέφερα πως εκ των μεγαλύτερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι παραγωγοί μας είναι το αυξημένο κόστος παραγωγής. Συνεπεία αυτού δόθηκαν δέκα περίπου εκατομμύρια ευρώ αποκλειστικά για αποτελεσματική στήριξη του αγροτικού εισοδήματος. Συγκεκριμένα, εντός του 2023 το Υπουργικό Συμβούλιο στήριξε τη σιτοκαλλιέργεια και παραγωγή κτηνοτροφικών φυτών με το ποσό των €2.075.642, καθώς και τον κλάδο της πατατοκαλλιέργειας με το ποσό του €1.654.000. Την ίδια στιγμή αποφασίστηκε και η στήριξη των γεωργών της Δυτικής Λευκωσίας, με το ποσό του ενός εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, έχουν εγκριθεί επενδύσεις ύψους €1,1 εκατ. για αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) στον πρωτογενή τομέα, δυναμικότητας περίπου 10MW.

Σε ό,τι αφορά στη γενετική βελτίωση των ζώων, βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη το έργο «AGRICYGEN» από το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών, στο πλαίσιο του οποίου εξετάζεται η «Γενετική βελτίωση του πληθυσμού αιγοπροβάτων στην Κύπρο». Επίσης, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης της Κύπρου, εντάχθηκε Σχέδιο Χορηγιών για τη Γενετική Βελτίωση των Αιγοπροβάτων, ύψους πέντε εκατ. ευρώ. Στο διάστημα 7/3/2023, όπου προκηρύχθηκε το Σχέδιο Χορηγιών (μέχρι τις 12/5/2023), υποβλήθηκαν 43 αιτήσεις από αιγοπροβατοτρόφους και υπογράφηκαν 31 συμβάσεις, με αιτητές που έλαβαν το ποσό του €1.484.760 μέχρι το τέλος του 2023 για χορηγίες και εκπαίδευση προς αυτή την κατεύθυνση.

Με στόχο την ταυτόχρονη αύξηση της παραγωγικότητας και τη μείωση του κόστους παραγωγής, εφαρμόζεται μια σειρά από επιπλέον δράσεις στο πλαίσιο της ΚΑΠ, που κοστολογούνται στα €4 περίπου εκατ. Ανάμεσα σε αυτές περιλαμβάνονται και οι δράσεις που συμβάλλουν στην βελτίωση της οργανικής ουσίας και της ποιότητας του εδάφους, σε όλες τις βασικές καλλιέργειες του τόπου μας. Οι δράσεις αυτές πετυχαίνουν την προώθηση οργανικών υλικών, η χρήση των οποίων βελτιώνει τη γονιμότητα και παραγωγικότητα των εδαφών και την ενίσχυση δέσμευσης άνθρακα συμβάλλοντας ταυτόχρονα και στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

Στην ίδια κατεύθυνση είναι και οι πέντε δράσεις στήριξης της μελισσοκομίας, που προκηρύχθηκαν και συνέβαλαν ουσιαστικά στη βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και εμπορίας των μελισσοκομικών μας προϊόντων. Σημαντικό ήταν, επίσης, και το μέτρο αμειψισποράζπου

προκηρύχθηκε με αυξημένες τιμές ενίσχυσης και νέες πρόνοιες, που συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση του κόστους παραγωγής, στη μείωση της χρήσης φυσικών πόρων και κυρίως του νερού, καθώς και στη μείωση της ανάγκης χρήσης χημικών λιπασμάτων.

Πέραν της οικονομικής ενίσχυσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι εντός του πρώτου έτους διακυβέρνησης πραγματοποιήθηκαν 7.000 επισκέψεις σε όλη την Κύπρο για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ έχει ξεκινήσει και η ηλεκτρονική υποβολή πιστοποιητικών.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος αισθάνεται ιδιαίτερη περηφάνεια που ανάμεσα στα τμήματά του συμπεριλαμβάνονται και Τμήματα που σχετίζονται με την εφαρμοσμένη γεωργική έρευνα. Το έργο «CARBONICA» χρηματοδοτείται μέσω του Προγράμματος Ορίζοντας Ευρώπη με το ποσό των πέντε περίπου εκατ. ευρώ, με τη συμμετοχή 14 εταιρών, εκ των οποίων και το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών. Στόχος του έργου είναι η ίδρυση του «CARBONICA Excellence Hub», με παραδοτέα εφαρμοσμένες πρακτικές βελτίωσης του ρυθμού αφαίρεσης του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από την ατμόσφαιρα και αποθήκευσης στα φυτά ή στο χώμα. Πρόκειται για μια διαδικασία γνωστή ως ανθρακοδεσμευτική γεωργία, και η οποία ενισχύει την προστασία και αειφόρο διαχείριση της γεωργικής γης. Απώτερος στόχος είναι η παραγωγή προϊόντων του πρωτογενούς τομέα με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα.

Το πρόγραμμα «NENUPHAR», που ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2023, παρέχει λύσεις στη ρύπανση από θρεπτικά συστατικά και στις αυξημένες τιμές των λιπασμάτων, μέσω της ανάκτησης αζώτου και φωσφόρου από ρεύματα αποβλήτων κοπριάς, λάσπης και λυμάτων γαλακτοκομικών προϊόντων που είναι ευρέως διαδεδομένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Το χαλλούμι, ως το κυριότερο εξαγωγίμο αγροδιατροφικό προϊόν του τόπου μας, βρίσκεται ανάμεσα στις προτεραιότητες του προγράμματος διακυβέρνησης, ως ένα προϊόν το οποίο χρειάζεται να προστατευθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω. Μέχρι σήμερα, από τα προγράμματα που παρέχει το Υπουργείο έλαβαν πιστοποίηση για παραγωγή χαλλουμιού ΠΟΠ πέραν των 60 τυροκομείων, ενώ έχουν πιστοποιηθεί πέραν των 1.600 κτηνοτροφικών μονάδων αιγοπροβάτων και βοοειδών για παραγωγή γάλακτος, το οποίο προορίζεται για παρασκευή χαλλουμιού.

Παράλληλα με τους συστηματικούς ελέγχους που πραγματοποιούν οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου για διαφύλαξη της αυθεντικότητας του χαλλουμιού, κατά το έτος 2023 ετοιμάστηκε το πλαίσιο συνεργασίας με το Κρατικό Χημείο, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) και το Τμήμα Γεωργίας για την πιστοποίηση μεθόδου καταγραφής της εντοπιότητας του γάλακτος, ώστε να παταχθεί η χρήση γαλακτόσκονης. Η υπογραφή και επίσημη έναρξη των εργασιών που περιλαμβάνονται στο εν λόγω πλαίσιο θα πραγματοποιηθεί τις επόμενες μέρες.

Με το βλέμμα στο αύριο, με γνώμονα την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και την κάλυψη σύγχρονων αναγκών των καταναλωτών για προϊόντα με ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά, στηρίξαμε προϊόντα, τα οποία έχουν παραχθεί με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον. Συγκεκριμένα, δόθηκαν €4,4 εκατ. σε 1.800 γεωργούς, κτηνοτρόφους και μελισσοκόμους που εφαρμόζουν τη βιολογική γεωργία. Στόχος μας είναι η περαιτέρω ενίσχυση και προώθηση της βιολογικής γεωργίας, μέσα από παροχή στοχευμένων κινήτρων με αυξημένη ενίσχυση έως και 100%. Αυτά τα μέτρα ευελπιστούμε ότι θα επιτρέψουν την αύξηση του ποσοστού της βιολογικής καλλιέργειας στην Κύπρο σε διψήφιο αριθμό.

Συνεχίστηκε και το 2023 η παραχώρηση της βασικής εκταρικής επιδότησης προς όλους τους γεωργούς. Παράλληλα, παραχωρήθηκε συνδεδεμένη ενίσχυση στα αιγοπρόβατα, με σκοπό την εξασφάλιση της σταθερής παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος. Το μέτρο αυτό παραχωρήθηκε και στα εσπεριδοειδή της νεκρής ζώνης, με σκοπό τη μη εγκατάλειψη της καλλιέργειάς τους. Ας μην

ξεχνάμε ότι οι εκτάσεις των εσπεριδοειδών παρέχουν μεταξύ άλλων πολλαπλά περιβαλλοντικά και οικολογικά οφέλη.

Η ενίσχυση στους νέους γεωργούς και η αναδιανεμητική ενίσχυση σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν και αυτά μέτρα συμπληρωματικής εισοδηματικής στήριξης προς τον Κύπριο αγρότη και την Κύπρια αγρότισσα. Παράλληλα, στο πλαίσιο των Παρεμβάσεων των Άμεσων Ενισχύσεων εφαρμόζονται και δύο Οικολογικά Προγράμματα με επιπρόσθετη εισοδηματική στήριξη, που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος ενισχύοντας παράλληλα και το γεωργικό εισόδημα.

Συναθροίζοντας, όλα αυτά αφορούν έξι προγράμματα, μέσα από τα οποία ενισχύθηκαν 29.871 δικαιούχοι, με τη δαπάνη να ανέρχεται στα €47,6 εκατ.

Στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027 υλοποιήθηκαν το 2023 νέες πρόνοιες και δράσεις για:

1. Διατήρηση παραδοσιακών ντόπιων φυλών ζώων,
2. επιδότηση δραστηριοτήτων που προάγουν την καλή διαβίωση των αιγοπροβάτων και των χοίρων για μείωση της ανάγκης χρήσης των αντιβιοτικών,
3. προώθηση συγκεκριμένων γεωργικών πρακτικών που οδηγούν σε αποκλεισμό της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων,
4. διατήρηση παλαιών αμπελώνων οινοπαραγωγής με στόχο τη διατήρηση των υπό εξαφάνιση καλλιεργειών με κυπριακές γηγενείς ποικιλίες περιορισμένης / πολύ μικρής κλίμακας οινοπαραγωγής.

Για τα πιο πάνω δόθηκαν περίπου €8.5 εκατ. και επωφελήθηκαν 6.257 αιτητές.

Ένα από τα σημαντικά έργα που παραλήφθησαν τον Αύγουστο του 2023 ήταν το Φράγμα αποθήκευσης νερού στην Τερσεφάνου. Πρόκειται για έργο που στοχεύει στην αξιοποίηση του ανακτημένου νερού που παράγεται από τον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Λάρνακας. Το Φράγμα θα λειτουργεί ως μια σημαντική ρεζέρβα του ανακτημένου νερού που δεν χρησιμοποιείται κατά τη χειμερινή περίοδο και το νερό αυτό θα αξιοποιείται για χρήση στη γεωργία την καλοκαιρινή περίοδο. Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στην υλοποίηση των αγωγών μεταφοράς του νερού για άρδευση νέων καλλιεργειών στις περιοχές Τερσεφάνου, Μενεού, Κιτίου και Δρομολαξιάς. Με την ολοκλήρωση του έργου, που προϋπολογίζεται στα €24 εκατ. το 2027, θα καλυφθούν οι αρδευτικές ανάγκες 1.670 εκταρίων περίπου.

Το φθινόπωρο του 2023, τον Οκτώβριο, ολοκληρώθηκαν και τα έργα βελτίωσης του αλιευτικού καταφυγίου Ορμήδειας, δημιουργώντας έτσι, ένα πιο ασφαλές και λειτουργικό περιβάλλον για τους επαγγελματίες αλιείς. Για το έργο δαπανήθηκαν περί το €1,6 εκατ.

Σε ό,τι αφορά στην προστασία και ευημερία ζώων, κατά το 2023 στερήθηκαν περίπου 2.000 αδέσποτοι γάτοι με τη συμμετοχή 86 ιδιωτών κτηνιάτρων. Την ίδια στιγμή, το Υπουργείο προχώρησε στη σύσταση Παγκύπριου Προγράμματος Διαφώτισης για την ευημερία των ζώων, όπου λειτουργοί του ΥΓΑΑΠ επισκέπτονται σε εβδομαδιαία βάση σχολεία, με σκοπό τη διαφώτιση των παιδιών σε θέματα νομοθεσίας για την ευημερία των ζώων, την ανάπτυξη ενσυναίσθησης απέναντι στα ζώα και την καλλιέργεια της φιλοζωικής κουλτούρας. Μέχρι στιγμής, παρακολούθησαν το πρόγραμμα συνολικά 600 περίπου παιδιά από 15 σχολεία, αριθμός που ευελπιστούμε να αυξηθεί έτι περαιτέρω εντός του 2024.

Κυρίες και κύριοι,

Συχνά ακούω πόσο δύσκολο είναι το Υπουργείο του οποίου προΐσταμαι. Και είναι γεγονός ότι είναι ένα Υπουργείο με πολλές δυσκολίες, αλλά και ένα Υπουργείο με τις πιο όμορφες για εμένα

προκλήσεις. Είναι το Υπουργείο που αφορά σε όλους τους πολίτες, είναι το Υπουργείο που αφορά στον κάθε έναν και την κάθε μία που διαβιεί, εργάζεται, αναπτύσσεται και δρα σε τούτο τον τόπο. Είναι το υπουργείο που παράγει τους καρπούς που απολαμβάνουν τόσο οι πολίτες της Κύπρου μας όσο και οι τουρίστες, αλλά είναι και το Υπουργείο που οφείλει να διασφαλίσει ότι τα παιδιά μας θα διαβιούν σε ένα καθαρό και υγιές περιβάλλον.

Με απώτερο στόχο την επίτευξη του εθνικού δεσμευτικού στόχου για μείωση 32% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για το 2030, στο πλαίσιο του νέου Πακέτου της ΕΕ «Fit-for-55» που υιοθετήθηκε από την Κύπρο, ξεκίνησε το 2023 η διαβούλευση για να κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) 2021-2030. Αυτή την περίοδο εργαζόμαστε μαζί με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και αρχές, για εξεύρεση εκείνων των πολιτικών και μέτρων που θα συνεισφέρουν στην περαιτέρω μείωση των εκπομπών των θερμοκηπιακών αερίων με το χαμηλότερο δημοσιονομικό κόστος, έχοντας ως βασική αρχή ότι η πράσινη μετάβαση πρέπει να είναι δίκαιη για όλες και όλους.

Για την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου και συγκεκριμένα των νέων Οδηγιών που αφορούν το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπίου, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοσχέδιο που εντάσσει τον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών στο σχετικό Σύστημα Εμπορίας.

Στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού του συστήματος αδειοδότησης και επιθεώρησης εκπομπών ρύπων, άρχισε η διαδικασία μεταφοράς αρμοδιοτήτων από το Υπουργείο Εργασίας, και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προς το ΥΓΑΑΠ. Έχουν ήδη μεταφερθεί τα θέματα της βιομηχανικής ρύπανσης του αέρα και θα ακολουθήσουν εντός του 2024 οι αρμοδιότητες που αφορούν τις απογραφές και προβλέψεις που σχετίζονται με τα όρια ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων.

Με στόχο την ενθάρρυνση της μείωσης εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου, προωθήσαμε τον Φεβρουάριο του 2024 Σχέδιο Χορηγιών, που ενισχύει οικονομικά τις μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις για τη μέτρηση και πιστοποίηση των εκπομπών αερίου καθώς και των δράσεων μείωσης. Με ένα φάκελο ύψους €5 εκατ. που καλύπτει τις ανάγκες σε τουλάχιστον 300 επιχειρήσεις, κάνουμε την αρχή για να ενθαρρύνουμε τον επιχειρηματικό μας κόσμο να συμμετάσχει στην προσπάθεια απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές. Με το Σχέδιο, οι επιχειρήσεις θα αναγνωρίζουν το ανθρακικό τους αποτύπωμα και θα σχεδιάζουν τη μείωσή του, δημιουργώντας τον δικό τους χάρτη πορείας προς την από-ανθρακοποίηση. Μαζί φυσικά και με όλη την υπόλοιπη Ευρώπη με ορίζοντα το 2050.

Στην ίδια κατεύθυνση, και με στόχο να υπολογιστεί ο Εθνικός Συντελεστής Εκπομπών για τις κύριες καλλιέργειες της χώρας, ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση έξι μονάδων παρακολούθησης, μίας αυτοκινούμενης και πέντε σταθερών για τη μέτρηση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε γεωργικές καλλιέργειες. Το έργο, μέσω του οποίου θα γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές που θα οδηγήσουν σε νέες γεωργικές πρακτικές που μειώνουν τις άμεσες εκπομπές από τα εδάφη, έχει συνολική αξία €4.2 εκατ. και εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε μείωση 10% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον γεωργικό τομέα.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2023 η κοινή πρωτοβουλία που αναπτύξαμε, ούσα τότε Επίτροπος Περιβάλλοντος, μαζί με το Τμήμα Δασών για το έργο «Ολιστική Διαχείριση του Νερού στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Παιδαγωγικής Ακαδημίας». Παραδοτέο του έργου είναι η εγκατάσταση ενός μόνιμου συστήματος άρδευσης για την παροχή νερού στα δέντρα του πάρκου. Η δράση αυτή, συνολικής αξίας €250.000, μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα για την ορθολογική διαχείριση του νερού και σε άλλα πάρκα και χώρους πρασίνου και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο του 2024.

Μία εκ των σημαντικότερων καινοτομιών της διακυβέρνησης Νίκου Χριστοδουλίδη, και η οποία έκανε την αρχή για να συμπληρωθεί ένα σημαντικότατο κενό που υπήρχε εδώ και δεκαετίες, είναι η έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Νοέμβριο 2023, της πρότασης για σύσταση Τομέα Περιβαλλοντικών Ελέγχων. Ο Τομέας αυτός, ο οποίος εντάσσεται κάτω από το Τμήμα Περιβάλλοντος, θα έχει αρμοδιότητα τους ελέγχους και επιθεωρήσεις σε Μονάδες διαχείρισης αποβλήτων και μονάδες που δραστηριοποιούνται σε τομείς αρμοδιότητας του Τμήματος Περιβάλλοντος. Ο Τομέας θα στελεχωθεί εντός του 2024 με την πρόσληψη δέκα Λειτουργών Περιβάλλοντος και πέντε Τεχνικών, ενώ τα επόμενα έτη αναμένεται να επεκταθεί ακόμα περισσότερο.

Μέσα απότρες αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου (Τοπικό Σχέδιο [30/08/2023] και Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης[20/12/2023 και 19/03/2024]) επιβεβαιώνεται ότι το πλαίσιο και η φιλοσοφία της δημιουργίας του Σχεδίου Αειφόρου Ανάπτυξης (ΣΑΑ) του Εθνικού Δασικού Πάρκου (ΕΔΠ) Ακάμα δεν αλλάζει και συνεχίζει να υλοποιείται. Μέχρι τον Ιούνιο του 2024, θα γίνει επανεξέταση των λειτουργιών και έργων που αφορούν το οδικό δίκτυο της Φάσης Α', καθώς και των έργων που αφορούν στους Κόμβους Υποδομών Διαχείρισης. Αυτή την εβδομάδα ξεκινούν οι απαιτούμενες εργασίες για την ασφαλή διέλευση του κοινού μέσα από τον χώρο του υφιστάμενου εργοταξίου, ενώ τον Ιούνιο του 2024 θα ανακοινωθούν τα νέα χρονοδιαγράμματα για την ολοκλήρωση των έργων. Στόχος μας είναι τα έργα στο ΕΔΠ Ακάμα να γίνουν χωρίς περαιτέρω αχρείαστες καθυστερήσεις και με τρόπο ήπιο που δεν θα προκαλεί οποιεσδήποτε αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Την ίδια στιγμή, με ετήσιο συνολικό κόστος €5.4 εκατ., προχωρά η παροχή των αντισταθμιστικών στις κοινότητες. Περισσότερα για τα αντισταθμιστικά θα είμαστε σε θέση να ανακοινώσουμε τις επόμενες μέρες.

Στο πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας της Κύπρου και ενίσχυσης της εμπλοκής της ακαδημαϊκής κοινότητας στην προστασία του περιβάλλοντος, υπογράφηκε τον Φεβρουάριο του 2024 συμφωνία συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Κύπρου για την «Εκπόνηση Κόκκινου Καταλόγου για απειλούμενα είδη πανίδας της Κύπρου (εκτός της πτηνοπανίδας)». Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027, και αποσκοπεί στην καταγραφή και προβολή του βιολογικού πλούτου του νησιού, ώστε να διαμορφωθούν οι προτεραιότητες στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Συνεχίστηκε το 2023 το πρόγραμμα παρακολούθησης της Μεσογειακής Φώκιας στην Κύπρο, ενός από τα πιο εμβληματικά είδη της Μεσογείου. Συνεχίστηκε επίσης η μελέτη της οικολογίας του είδους, εφαρμόστηκαν δράσεις διατήρησης, ενισχύθηκε ο εξοπλισμός της ομάδας παρακολούθησης, καθώς και η συνεργασία και η ανταλλαγή τεχνογνωσίας με γειτονικές χώρες. Με χαρά είδαμε την καταγραφή άλλων δύο γεννήσεων, κάτι που δίνει αισιόδοξα μηνύματα για τη διατήρηση του είδους στο νησί μας, ενώ ο πληθυσμός της Μεσογειακής Φώκιας στην Κύπρο υπολογίζεται σε 20-22 άτομα. Η επιβίωση εμβληματικών και σπάνιων ειδών, όπως η Μεσογειακή Φώκια, είναι δείκτης ενός υγιούς οικοσυστήματος, που είναι χρέος μας να το διατηρήσουμε και να το βελτιώσουμε ακόμα περισσότερο, ώστε τα ζώα αυτά να ζουν και να συνυπάρχουν με τον άνθρωπο με ασφάλεια.

Με προϋπολογισμό €42 εκατ., ολοκληρώθηκαν εντός του 2023 το Αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Κοκκινοχωριών και η κατασκευή του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων στην Άχνα, το οποίο εισήλθε σε δοκιμαστική λειτουργία. Το έργο θα εξυπηρετεί δέκα κοινότητες στην περιοχή Κοκκινοχωριών (επτά της επαρχίας Αμμοχώστου και τρεις της Επαρχίας Λάρνακας). Στην ίδια κατεύθυνση ολοκληρώθηκε η κατασκευή των αποχετευτικών δικτύων Πύργου-Παρεκκλησιάς, ένα έργο αξίας €18 εκατ. Με την ολοκλήρωση του δικτύου και αυτό το σύστημα εισήλθε σε δοκιμαστική λειτουργία.

Τον Ιούνιο του 2023 ξεκίνησε η κατασκευή των δικτύων συλλογής λυμάτων στους οικισμούς Δρομολαξιάς, Μενεού, Κιτίου και Περβολιών της Επαρχίας Λάρνακας. Τον Νοέμβριο το 2023 το Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Πόλεως Χρυσοχούς μπήκε σε τροχιά υλοποίησης με την υπογραφή της Σύμβασης παροχής Υπηρεσιών Συμβούλων Μελετητών. Το έργο έχει συνολικό προϋπολογισμό €23,4 εκατ. και θα εκτελεστεί σε τρεις φάσεις.

Παράλληλα, τον Ιανουάριο 2024 υπογράφηκε η Σύμβαση για την κατασκευή του δικτύου συλλογής λυμάτων Τερσεφάνου. Όλα τα δίκτυα συλλογής θα εξυπηρετούνται από τον υφιστάμενο Σταθμό επεξεργασίας λυμάτων της Λάρνακας. Ο συνολικός προϋπολογισμός των προαναφερθέντων έργων ανέρχεται στα €108 εκατ.

Με 35 συμπλέγματα να έχουν ήδη προκηρύξει Διαγωνισμό και 16 Συμπλέγματα Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (11 Συμπλέγματα Δήμων και πέντε Συμπλέγματα Κοινοτήτων) να έχουν υπογράψει τη σχετική Σύμβαση για την εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης τους, προχωρούν οι διαδικασίες για να τεθεί σε εφαρμογή το Σύστημα Πληρώνω όσο Πετώ (ΠΟΠ). Τα συμπλέγματα που έχουν υπογράψει αντιστοιχούν στο 75% του συνολικού πληθυσμού που θα εξυπηρετεί το Σύστημα ΠΟΠ, με τους πρώτους Δήμους να φαίνεται ότι θα το θέσουν σε εφαρμογή το φθινόπωρο του 2024.

Σε ό,τι αφορά στο πρόγραμμα μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων στις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου, υπογράφηκαν τον Ιανουάριο του 2024 οι Συμβάσεις για την προμήθεια 129 συμπίεστων χαρτιού και δύο μηχανών θρυμματισμού κλαδεμάτων. Το έργο αυτό έχει συνολικό προϋπολογισμό πέραν των €10 εκατ. και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2026.

Στην ίδια κατεύθυνση εκτείνεται και το δίκτυο Πράσινων Σημείων, συνολικής αξίας €11,9 εκατ. Ήδη ξεκίνησε η κατασκευή του Πράσινου Σημείου στους Τρούλλους. Στόχος μας είναι η περαιτέρω ανάπτυξη του δικτύου των Πράσινων Σημείων, αλλά και η ενίσχυσή του με τον απαραίτητο εξοπλισμό. Αυτό θα μειώσει την παράνομη εναπόθεση ογκωδών υλικών και θα αυξήσει τις διαθέσιμες επιλογές των πολιτών για επαναχρησιμοποίηση ή δωρεάν εναπόθεση των ειδικών ρευμάτων οικιακών αποβλήτων τους, τόσο στις αστικές όσο και στις περι-αστικές και ορεινές περιοχές.

Μόλις πριν από μερικά 24ωρα, και συγκεκριμένα στις 19 Μαρτίου, υπογράφηκε η Σύμβαση, αξίας €3.274.000, για την προμήθεια 50 προκατασκευασμένων Πράσινων Περιπτέρων για διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές όλων των επαρχιών. Τα 50 Πράσινα Περίπτερα που θα εγκατασταθούν σταδιακά έως το 2026 σε όλη την Κύπρο, στοχεύουν στη χωριστή συλλογή των ανακυκλώσιμων δημοτικών αποβλήτων σε σημεία που δεν εξυπηρετούνται από αδειοδοτημένα συστήματα. Τα υλικά θα αποθηκεύονται στα πράσινα περίπτερα και από εκεί θα μεταφέρονται στις πλησιέστερες μονάδες διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών. Με τα Πράσινα Περίπτερα, όχι μόνο θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας αλλά αναμένεται να τύχουν διαχείρισης περίπου 2.600 τόνοι ανακυκλώσιμων υλικών ετησίως.

Έχοντας την πρόληψη ως το πρώτο και βασικό βήμα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των πυρκαγιών, ο Γενικός Διευθυντής Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου μας, διορίστηκε ως Υπεύθυνος Συντονιστής για άμεση ενεργοποίηση των υπαρχόντων μηχανισμών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πυρκαγιών υπαίθρου και δασών και για να κινητοποιεί το όλο σύστημα κατάσβεσης. Επίσης, ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2023 η Α' φάση εγκαθίδρυσης του ολιστικού συστήματος επιτήρησης πυρκαγιών με την εγκατάσταση τεσσάρων ηλεκτροπτικών συστημάτων αυτόματης ανίχνευσης πυρκαγιών αξίας €420.000.

Αρχές Μαρτίου του 2024 παραλήφθηκε από το Τμήμα Δασών εξοπλισμός αξίας €5.256.568, όπως προωθητές γαιών, γεωργικοί ελκυστήρες, εκσκαφείς, οχήματα μεταφοράς προσωπικού,

θρυμματιστές, ενώ έχουν υπογραφεί συμβάσεις αξίας €2.562.508 για την προμήθεια βυτιοφόρων οχημάτων και οχημάτων τύπου πλατφόρμας.

Σε πρόσφατη συνάντηση υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας αποφασίστηκε, ανάμεσα σε άλλα, η αγορά 15 επιπλέον αισθητήρων αυτόματης ανίχνευσης πυρκαγιών στο πλαίσιο της Β' Φάσης του ολιστικού συστήματος, η επαναλειτουργία του Δασικού Κολλεγίου τον Ιανουάριο του 2025, η μεταφορά της Μονάδας Πτητικών Μέσων (ΜΠΜ) του Τμήματος Δασών στην Εθνική Φρουρά και η σταδιακή απόκτηση δέκα επιπρόσθετων πτητικών μέσων. Το Τμήμα Δασών συνεχίζει παράλληλα τις ενέργειες για να διασφαλιστεί η ετοιμότητα της ΜΠΜ ενόψει της νέας αντιπυρικής περιόδου.

Σε ό,τι αφορά στην αντιμετώπιση περιστατικών θαλάσσιας ρύπανσης από πετρελαιοειδή, τον Φεβρουάριο του 2024 παραλήφθηκαν συστήματα αεροψεκασμού από ελικόπτερο με ειδικά υγρά για αντιμετώπιση πετρελαιοκηλίδων και δύο αυτόνομα αντιρρυπαντικά σκάφη μήκους εννέα μέτρων για παράκτιες επιχειρήσεις. Επίσης, παραγγέλθηκε και ένα μεγάλο σκάφος μήκους 25 μέτρων για αντιρρυπαντικές επιχειρήσεις εντός της ΑΟΖ. Η παραλαβή των σκαφών ολοκληρώνεται με την παράδοση και του τελευταίου σκάφους αρχές του 2025. Το συνολικό κόστος θα ανέλθει στα €9 εκατ. και χρηματοδοτείται από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ).

Κυρίες και κύριοι,

Προϊσταμαι ενός Υπουργείου που έχει πάρα πολλές προκλήσεις. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βελτιωτικά βήματα, όμως οι προκλήσεις παραμένουν πολλές και για να μπορέσει το Υπουργείο να ανταποκριθεί στο πρόγραμμα διακυβέρνησης που θέτει τον άνθρωπο και το περιβάλλον στο επίκεντρο, χρειάζεται να γίνει πάρα πολλή δουλειά ακόμα. Τις επόμενες βδομάδες θα ανακοινωθούν οι νέες δράσεις που θα δρομολογηθούν. Στόχος μου είναι οι νέες αυτές δράσεις να είναι καινοτόμες, να ανταποκρίνονται στο πρόγραμμα διακυβέρνησης και να αξιοποιούν τις εξαιρετικές γνώσεις που έχουν οι τεχνοκράτες του Υπουργείου.

Στις επικείμενες δράσεις δεν μπορούμε να μην λάβουμε υπόψη έναν ζωτικό παράγοντα, το νερό. Η χώρα μας αντιμετωπίζει μια τρομακτική πίεση σε ό,τι αφορά στην λειψυδρία, μαζί με το γεγονός ότι αποδεδειγμένα διανύσαμε το θερμότερο έτος. Ως εκ τούτου, γίνεται αντιληπτό ότι στο επίκεντρο της πολιτικής του Υπουργείου μας πρέπει να είναι η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης υδατικής πολιτικής, που θα ανταποκρίνεται στα νέα δεδομένα και ταυτόχρονα θα εξυπηρετεί τις ανάγκες τόσο σε ύδρευση όσο και άρδευση σε παγκύπρια κλίμακα. Το εθνικό επενδυτικό πλάνο υδατικών έργων περιλαμβάνει 33 υδατικά έργα υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης λυμάτων, ανακτημένου νερού και άρδευσης, εκτιμημένης αξίας €722 εκατ., τα οποία είναι υπό κατασκευή με ορίζοντα ολοκλήρωσης το διάστημα 2024-2029. Υπό αξιολόγηση είναι άλλα 60 έργα εκτιμημένης αξίας €445 εκατ. με ορίζοντα έναρξης και ολοκλήρωσης το 2025 και 2030 αντίστοιχα.

Σε ό,τι αφορά στους γεωργούς μας, αναφέρθηκαν ήδη οι πολύ σημαντικές οικονομικές ενισχύσεις που δίνονται μέσω της ΚΑΠ αλλά και από εθνικούς πόρους. Παρόλο που τα ποσά που δίνονται είναι αξιοσημείωτα, εντούτοις δεν είναι αρκετά για να καλύψουν τις ανάγκες και να στηρίξουν τον πρωτογενή τομέα. Η αύξηση του κόστους παραγωγής, η μη απλοποιημένη πρόσβαση σε ενισχύσεις, η μεγάλη ψαλίδα ανάμεσα στον παραγωγό και τον καταναλωτή, η ανάγκη διασφάλισης σταθερού και δίκαιου εισοδήματος, απαιτούν σημαντικές βελτιώσεις, ορισμένες από τις οποίες αναφέρονται και στη νέα επικαιροποιημένη στρατηγική που θα ανακοινωθεί το επόμενο χρονικό διάστημα. Βελτιώσεις οι οποίες θα μπορούν να δώσουν θετικούς καρπούς και να δημιουργήσουν στέρεες βάσεις για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και εκτός.

Ανάμεσα στις βελτιώσεις που χρειάζεται να εξετάσουμε είναι και το Ταμείο Διαχείρισης Κινδύνων. Αν και έχει βελτιωθεί ο χρόνος καταβολής των αποζημιώσεων, χρειάζεται ακόμη περισσότερη

δουλειά τόσο για να μειωθεί έτι περαιτέρω, αλλά και για να είναι πιο κοντά στην πραγματική απώλεια εισοδήματος που υπέστη ο αγρότης και η αγρότισσα.

Ταυτόχρονα, εξετάζουμε πώς θα βελτιώσουμε τους όρους με τους οποίους διαθέτουν οι γεωργοί τα προϊόντα τους στην αγορά. Οι παραγωγοί πρέπει να μπορούν να παράγουν υψηλής ποιότητας αγροδιατροφικά προϊόντα και οι καταναλωτές να απολαμβάνουν τα προϊόντα αυτά σε προσιτές τιμές. Γι' αυτό ξεκινήσαμε να δουλεύουμε το «e-koifini», ένα ψηφιακό εργαλείο που θα προσφέρει ενημερωμένες πληροφορίες για τις μέσες τιμές πώλησης των βασικών γεωργικών προϊόντων, όπως καθορίζονται από ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, καθώς και για τις λιανικές τιμές από διάφορα σημεία πώλησης. Αυτή η πλατφόρμα στοχεύει να καταστήσει την αγορά πιο διαφανή και να ενισχύσει την ενημέρωση των καταναλωτών, διευκολύνοντας την πρόσβαση σε σημαντικά δεδομένα μέσω ενός απλού συνδέσμου στην ιστοσελίδα του Τμήματος Γεωργίας.

Είναι σημαντικό ο πρωτογενής τομέας να μην ζει με λύσεις πρώτης βοήθειας ή επιδοματική πολιτική. Χρειάζεται να στηριχθεί με στοχευμένες δράσεις, που θα απευθύνονται στους επαγγελματίες αγρότες και αγρότισσες, παρέχοντάς τους εκείνα τα χρηματοδοτικά εργαλεία για να έχουν πρόσβαση σε υποδομές που θα ενισχύσουν την παραγωγή και θα μειώσουν το κόστος παραγωγής και τις ανάγκες σε νερό. Για να μπορέσει να αποκτηθεί αυτή η υποδομή, ο αγρότης και η αγρότισσα χρειάζονται ρευστότητα. Γι' αυτό είμαστε σε διάλογο με τις τράπεζες για να δούμε πώς μπορούμε να δώσουμε θετικό αποτέλεσμα στην προσπάθεια αυτή. Την ίδια στιγμή, χρειάζεται να δώσουμε αυξημένη στήριξη σε νέες τεχνολογίες, όπως είναι τα καινοτόμα συστήματα άρδευσης. Γι' αυτό επεξεργαζόμαστε επενδυτικά μέτρα που θα συμβάλουν στην ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, καθώς επίσης και στη μείωση του κόστους που καταβάλλουν οι γεωργοί για την άρδευση των καλλιεργειών τους.

Στην ίδια κατεύθυνση, θα ενισχύσουμε την εγκατάσταση αντιχαραζικών συστημάτων, παρέχοντας οικονομική στήριξη για απόκτηση τέτοιων συστημάτων, που συμβάλλουν στη διασφάλιση της παραγωγής ποιοτικών προϊόντων με μειωμένο κόστος παραγωγής.

Παράλληλα, επιδιώκεται η περαιτέρω ενημέρωση του αγροτικού κόσμου για τη σημασία της βιολογικής καταπολέμησης και της ανάγκης μείωσης των χημικών σκευασμάτων που χρησιμοποιούνται πολλές φορές ανεξέλεγκτα στην ύπαιθρο. Καταγράφοντας τα πολύ θετικά αποτελέσματα από την καταπολέμηση των τρωκτικών αποκλειστικά με την αξιοποίηση του ανθρωποπουλιού, με μείωση κατά 55% της παραγωγής τρωκτικοκτόνου και της εξοικονόμησης για το κράτος ενός ποσού γύρω στις €130.000, το ΥΓΑΑΠ επεκτείνει και σε άλλες επαγγελματικές ομάδες του αγροτικού κόσμου το μέτρο αυτό, όπως είναι οι κτηνοτρόφοι, μέσα από συγκεκριμένο σχέδιο που θα ανακοινωθεί τις επόμενες μέρες.

Κυρίες και κύριοι,

Η Κυβέρνηση Νίκου Χριστοδουλίδη έχει ως προτεραιότητα τον άνθρωπο και την προστασία του περιβάλλοντος. Είναι μια Κυβέρνηση που ζητεί το αυτόνοτο: την εφαρμογή των ευρωπαϊκών Κανονισμών και Οδηγιών και της εθνικής νομοθεσίας με γνώμονα την προστασία τούτου του πανέμορφου τόπου μέσα στον οποίο ζούμε και θέλουμε να απολαμβάνουμε εμείς και τα παιδιά μας. Είναι γι' αυτό τον λόγο που προχωράμε με τροποποίηση των νομοθεσιών για περιβαλλοντική εκτίμηση έργων, περιλαμβανομένων και έργων εντός ή κοντά σε περιοχές «Natura 2000» για υποχρεωτική παρακολούθηση των περιβαλλοντικών όρων και εισαγωγή προνοιών για ρύθμιση παράβασης περιβαλλοντικών όρων. Ως εκ τούτου, βρισκόμαστε σε διαδικασία επεξεργασίας και τροποποίησης του νομοθετικού πλαισίου που αφορά στην περιβαλλοντική αξιολόγηση έργων, έτσι ώστε να προστεθούν πρόνοιες για:

- Υποχρεωτική παρακολούθηση της υλοποίησης των περιβαλλοντικών όρων που τίθενται στις αδειοδοτήσεις, είτε εκ μέρους του κύριου του έργου είτε της περιβαλλοντικής Αρχής.

Αυτό θα είναι απαραίτητο για έργα που είναι εντός ή επηρεάζουν περιοχή του δικτύου «Natura 2000». Ανάλογα με τον τύπο του έργου, η παρακολούθηση μπορεί να γίνεται κατά τη διάρκεια της κατασκευής ή/και λειτουργίας του.

- Συγκεκριμένες ρυθμίσεις σε περιπτώσεις μη εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων, ειδικά των ουσιωδών όρων ή/και αυτών που προέρχονται από την έκθεση της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης όπως τερματισμό εργασιών, εξώδικες ρυθμίσεις κ.ά.

Συνεχίζουμε την κοινή πρωτοβουλία με την Πρώτη Κυρία για μετατροπή του Προεδρικού Μεγάρου σε Κτήριο Μηδενικών Απορριμμάτων στις χωματερές και ευχόμαστε τις επόμενες εβδομάδες να έχουμε και την επαλήθευση του κτηρίου του Προεδρικού Μεγάρου ως κτήριο μηδενικών απορριμμάτων στις χωματερές.

Στο τέλος του 2024, και συγκεκριμένα τον Δεκέμβριο, θα πραγματοποιηθεί η πρώτη επιχειρησιακή κοινή άσκηση εντός της κυπριακής ΑΟΖ με τη συμμετοχή των κρατών του Ισραήλ και Ελλάδος και με τη στήριξη του Περιφερειακού Κέντρου Αντιμετώπισης Επείγοντων Περιστατικών Θαλάσσιας Ρύπανσης στη Μεσόγειο (REMPEC), στο πλαίσιο της εφαρμογής του Υπο-Περιφερειακού Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης για τη θαλάσσια πετρελαϊκή ρύπανση.

Εντός του 2024 θα ολοκληρωθεί η διαδικασία θέσπισης και συμπερίληψης της νέας προτεινόμενης θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» στο δίκτυο «Natura 2000» και της επέκτασης της υφιστάμενης περιοχής του «Natura 2000» «Κάβο Γκρέκο». Μαζί με αυτά, έχουν ήδη ξεκινήσει και αναμένουμε να ολοκληρωθούν τους επόμενους μήνες όλες οι ενέργειες που αφορούν στην επέκταση του δικτύου N2000, της συμπλήρωσης των 38 εκκρεμούντων διαταγμάτων διαχείρισης και προστασίας του, όπως και της βελτίωσης της διαδικασίας αξιολόγησης των έργων που υποβάλλονται σε περιβαλλοντική εκτίμηση. Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος επιβάλλεται να συμπληρώσει όλες τις εκκρεμότητες που έχει, ώστε να τερματιστούν οι διαδικασίες παράβασης, αλλά και να προχωρήσει σε βελτιώσεις που θα αποτρέψουν νέες παραβάσεις.

Το Τμήμα Δασών επεξεργάζεται πλάνο συντονισμού και επίτευξης του ετήσιου παγκύπριου στόχου των εκατό χιλιάδων δένδρων ανά έτος με γεωγραφική κατανομή, μέθοδο φύτευσης κατάλληλη για τις κλιματικές συνθήκες της Κύπρου και συστηματική παρακολούθηση. Οι φυτεύσεις αυτές, μαζί και με άλλες δράσεις που επεξεργαζόμαστε, και οι οποίες θα ενισχύσουν το αστικό πράσινο ή το μικροκλίμα στα αστικά κέντρα, θα συμβάλουν στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας και της μελισσοτροφίας, καθώς και στη δέσμευση του άνθρακα.

Όπως εξαγγέλθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, εντός του 2024 θα ξεκινήσει ο θεσμός των Πράσινων Κοινοτήτων, τον οποίον προωθούμε μαζί με άλλα συναρμόδια Υπουργεία και με την Προεδρία. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε πως η πράσινη κοινότητα δεν περιορίζεται μόνο στην ενεργειακή της ανεξαρτησία, αλλά προϋποθέτει μια σειρά μέτρων και επενδύσεων σε υποδομές που αφορούν στις Ανανώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων και την ολιστική Διαχείριση Αποβλήτων, την κατασκευή δικτύων αποχέτευσης λυμάτων και ομβρίων και εφαρμογή τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού, εφαρμογή προτύπων για την ενεργειακή απόδοση σε νέα και υφιστάμενα κτήρια, προώθηση της βιώσιμης μετακίνησης, τη δημιουργία και συντήρηση πράσινων χώρων και πολλών άλλων.

Μαζί με αυτά, προωθούμε την ενδυνάμωση της φωνής του Υπουργείου στα ευρωπαϊκά φόρα μέσα από την ενισχυμένη συμμετοχή μου. Προχωράμε με ολοκληρωμένο πλάνο αντιμετώπισης της παράνομης απόθεσης σκουπιδιών, την ενίσχυση της γεωργικής εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής κουλτούρας, την προώθηση νέων εκστρατειών για την ανάδειξη της άγριας ζωής στα αστικά κέντρα, καθώς και μέτρα και δράσεις που προλαμβάνουν και μειώνουν την περιβαλλοντική πίεση

και ενισχύουν τη θέση των αγροτών και αγροτισσών στη διατροφική αλυσίδα. Την ίδια στιγμή προχωράμε με την ψηφιακή αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρει το Τμήμα Γεωργίας προς τους αγρότες και αγρότισσές μας, γεγονός που θα μειώσει το διοικητικό φόρτο αλλά και κόστος.

Για να μπορέσουμε να πετύχουμε ακόμη περισσότερα θετικά αποτελέσματα που θα έχουν τον άνθρωπο και το περιβάλλον στο επίκεντρο, θα συνεχίσουμε να δουλεύουμε ομαδικά μαζί με τους τεχνοκράτες του Υπουργείου, τους οποίους ευχαριστώ για την εξαιρετική δουλειά που κάνουν αλλά και μαζί με τις αγροτικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις, με τους ίδιους τους ανθρώπους της Κύπρου μας, για ένα καλύτερο, ένα αειφόρο μέλλον. Όπως προανέφερα, για να πετύχουμε τους στόχους μας χρειαζόμαστε πάρα πολλή δουλειά ακόμα. Έχουμε, όμως, το πιο ισχυρό κίνητρο: Να αναδείξουμε τον αγροδιατροφικό μας πλούτο και να προστατεύσουμε τον τόπο μας. Για εμάς, για τα παιδιά μας.